قانون تشکیل شرکتهای سهامی زراعی مصوب ۱۳۵۲.۲.۳

قانون تشکیل شرکتهای سهامی زراعی/

مصوب ۱۳۵۲.۲.۳ /

ماده اول – به منظور فراهم نمودن موجبات افزایش درآمد سرانه کشاورزان و آشنا نمودن زارعان با اصول و شیوه‌های پیشرفته کشاورزی و دامداری‌و دامپروری و جلوگیری از خرد شدن و تقسیم اراضی مزروعی به قطعات کوچک غیر اقتصادی و افزایش میزان سطح زیر کشت کشور با استفاده ازاراضی بایر و موات و مسلوب‌المنفعه و ترویج و توسعه فعالیتهای غیر کشاورزی و به خصوص صنایع دستی روستایی وزارت تعاون و امور روستاها براساس وظایف پیش‌بینی شده در ماده یک قانون تشکیل وزارت مذکور به تدریج در واحدهای روستایی (هر واحد روستایی از چند قریه و یا چند قریه ومزرعه تشکیل می‌شود) مناطق مختلف کشور شرکتهای سهامی زراعی را تشکیل می‌دهد و عنداللزوم می‌تواند وسعت منطقه عمل شرکتهای متشکله راتغییر دهد./

تبصره – شرکتهای سهامی زراعی و شرکتهای تعاونی تولید روستایی متشکل در هر یک از مناطق مختلف کشور می‌توانند ضمن مشارکت بایکدیگر نسبت به تشکیل واحدهای دامداری و دامپروری بزرگ و تشکیل مجتمع‌های شیر و گوشت و استقرار صنایع کشاورزی به منظور فراهم نمودن‌موجبات افزایش ارزش افزوده تولیدات کشاورزی و دامی خود اقدام نمایند./

ماده دوم – سهامداران شرکتهای سهامی زراعی اشخاص ذیل خواهند بود:/

۱ – زارعانی که در اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی و قوانین تقسیم و فروش خالصجات مالک یا مستأجر زمین شده یا بشوند./

۲ – خرده‌مالکانی که در اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی شق تقسیم را انتخاب نموده‌اند در صورت تمایل آنها و با موافقت وزارت تعاون‌و امور روستاها./

۳ – کشاورزان و خرده‌مالکینی که مشمول هیچ یک از مراحل قوانین و مقررات اصلاحات ارضی نبوده و هنگام تصویب قانون اصلاحی قانون‌اصلاحات ارضی (۴۰.۱۰.۱۹) شخصا و مستقیما به امر زراعت اشتغال داشته‌اند./

تبصره – در هر یک از واحدهای روستایی سهامداران شرکتهای سهامی زراعی حق استفاده مطلق و دائم اراضی را که در اختیار دارند به شرکت‌واگذار می‌نمایند و متناسب با ارزش این حق و مقدار و موقعیت زمین مربوط و ارزش عوامل زراعتی تعدادی از سهام شرکت را که وزارت تعاون و امورروستاها بر اساس مقررات پیش‌بینی شده در اساسنامه این قبیل شرکتها موضوع ماده پنج این قانون تعیین می‌نماید دریافت خواهند نمود./

ماده سوم – در مناطقی که شرکتهای سهامی زراعی تشکیل می‌شود وزارت تعاون و امور روستاها می‌تواند حق استفاده مطلق و دائم از اراضی‌موات و بایر و مسلوب‌المنفعه و دایر متعلق به دولت را در اختیار شرکتهای سهامی زراعی بگذارد، در این صورت وزارت مذکور به نسبت سهمی که باتوجه به تبصره ماده دوم این قانون تعیین می‌شود در شرکت ذیسهم خواهد بود و عواید حاصل از این سهام را به منظور کمک و تقویت شرکتهای‌سهامی زراعی مربوط و یا زارعانی که سهام کمتری را در اختیار دارند طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب شورای موضوع ماده ۱۷ برسد اختصاص خواهدداد./

ماده چهارم – هر گاه صاحبان اراضی مکانیزه و سایر شرکتها و واحدهای کشاورزی یک منطقه تقاضای تشکیل شرکت سهامی زراعی نمایند وزارت‌تعاون و امور روستاها مخیر است بعد از بررسی نسبت به تشکیل شرکت سهامی زراعی در منطقه اقدام و کمکهای فنی و مالی لازم را در حدود قوانین‌موضوعه و اساسنامه شرکتهای سهامی زراعی درباره آنها معمول دارد./

ماده پنجم – شرکتهای سهامی زراعی طبق اساسنامه‌ای که نمونه آن بر اساس اصول بازرگانی تهیه و به پیشنهاد وزارت تعاون و امور روستاها به‌تصویب هیأت وزیران خواهد رسید تشکیل و اداره می‌شوند. این شرکتها پس از ثبت در دفتر مخصوصی که وزارت مذکور ترتیب می‌دهد دارای‌شخصیت حقوقی خواهند بود. کلیه تغییرات و اقدامات مربوط به ثبت شرکتهای مذکور در این دفتر انجام می‌شود./

ماده ششم – در مناطقی که تشکیل شرکتهای سهامی زراعی اعلام می‌شود در صورتی که حداقل پنجاه و یک درصد از اشخاص مذکور در ماده دوم‌این قانون عضویت شرکت را قبول و بقیه از امضای اوراق و اسناد و دفاتر مربوط به تشکیل شرکت امتناع نمایند، وزارت تعاون و امور روستاها به‌قائم‌مقامی مستنکفین اقدام لازم را انجام خواهد داد./

ماده هفتم – مدیران شرکت سهامی زراعی در مورد حفظ و نگاهداری و بهره‌برداری از اموال و دارایی شرکت در حکم امین خواهند بود. این‌اشخاص و همچنین مامورین ذیربط هر گاه در امور مربوط به شرکتها مرتکب جرم بشوند تعقیب و به حداکثر مجازاتی که در قوانین مربوط مقرر است‌محکوم خواهند شد. تعقیب و دادرسی در این قبیل موارد فوری و خارج از نوبت به عمل می‌آید/

ماده هشتم – رسیدگی به اختلافات سهامداران و کارکنان شرکتهای سهامی زراعی با شرکت و مدیران شرکت و یا بالعکس نسبت به امر اشتغال و یافعالیتهای کشاورزی و غیر کشاورزی در حوزه شرکت با هیأت‌های سه نفری منتخب وزارت تعاون و امور روستاها خواهد بود./

تصمیم هیأت‌های مزبور قطعی و به تقاضای ذینفع مأمورین ژاندارمری مکلف به اجرای آن می‌باشند. آیین‌نامه نحوه رسیدگی هیأت‌های فوق از طرف‌وزارت تعاون و امور روستاها پیشنهاد و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید./

ماده نهم – سهامداران شرکتهای سهامی زراعی می‌توانند سهام خود را بدون هیچگونه محدودیتی به شرکت یا به سهامداران دیگر همان شرکت و یافرزندان خود منتقل نمایند و در هر مورد انتقال منوط به موافقت کتبی هیأت مدیره شرکت سهامی زراعی مربوط و تأیید وزارت تعاون و امور روستاهامی‌باشد./

به هر حال هدف این خواهد بود که سهام متعلق به هر یک از سهامداران از سهام مربوط به بیست هکتار زمین آبی تحت کشت کمتر نباشد./

ماده دهم – در صورت فوت هر یک از سهامداران از طرف شرکت نسبت به اداره سهم متوفی اقدام و وراث به نسبت

سهم‌الارث از عواید سهام‌استفاده خواهند کرد. ضمناً در صورت تقاضای وراث یا وارث شرکت سهامی زراعی می‌تواند طبق اساسنامه خود نسبت به خرید سهام و تأدیه بهای آن‌و یا انتخاب یک نفر از ورثه (با توافق سایر وراث) به عنوان قائم‌مقام متوفی اقدام نماید./

ماده یازدهم – شرکتهای سهامی زراعی که با عضویت گروه‌های مندرج در ماده ۲ این قانون تشکیل شده و می‌شوند تا ده سال از پرداخت هر گونه‌مالیات و عوارض و حق‌الثبت و هزینه‌ها و وجوهی که طبق قوانین سایر شرکتها متعهد به پرداخت آن هستند معاف می‌باشند./

تبصره – خرده‌مالکان مذکور در بند ۳ ماده ۲ این قانون که با عضویت در شرکتهای سهامی زراعی عوایدی را تحصیل نمایند در صورتی که میزان‌مالکیت هر یک از آنها بیش از حداکثر مقدار زمینی باشد که در اختیار یک خانواده زارع مقیم ده محل وقوع ملک آنها باشد از لحاظ پرداخت مالیات وعوارض مشمول قوانین و مقررات مربوط می‌باشند./

ماده دوازدهم – چنانچه زارعان سهامدار اقساط بدهی خود از بابت بهای اراضی را که طبق قوانین و مقررات اصلاحات ارضی به آنها منتقل یا اجاره‌داده شده به موقع پرداخت ننمایند بدهی آنها وسیله شرکت سهامی زراعی مربوط پرداخت و به حساب آنها منظور خواهد شد./

ماده سیزدهم – وزارت تعاون و امور روستاها با اعطا وام و همچنین کمکهای مالی و فنی بلاعوض و پرداخت هزینه‌های بنیادی شرکتهای سهامی‌زراعی را در اجرای وظایفی که به عهده دارند حمایت می‌نماید./

بودجه و اعتبارات لازم برای اجرای این منظور از محل اعتبارات عمرانی و یا جاری دولت تأمین خواهد شد./

تبصره – میزان بهره وامهای پرداختی به شرکتهای سهامی زراعی حداکثر معادل میزان بهره وامهای پرداختی به شرکتهای تعاونی روستایی خواهدبود./

ماده چهاردهم – در کلیه اقدامات و برنامه‌هایی که وزارتخانه‌ها و سازمانها و بنگاه‌ها و شرکتهای دولتی در مورد عمران روستایی و برنامه‌های آبادانی‌و آبیاری و بهبود وضع محصول و خرید فرآورده‌های کشاورزی و امثال آن اجرا می‌نمایند حوزه عمل شرکتهای سهامی زراعی حق تقدم خواهند داشت./

ماده پانزدهم – به وزارت تعاون و امور روستاها اجازه داده می‌شود که با تصویب هیأت وزیران سازمانها و مؤسسات لازم برای تأمین خدمات فنی وتجاری مورد نیاز شرکتهای سهامی زراعی و تعاونی‌های تولید روستایی را تأسیس نماید. در صورتی که این سازمانها و مؤسسات به صورت بازرگانی‌اداره شوند اساسنامه مربوط همچنین اصلاحات احتمالی بعدی آن وسیله وزارت تعاون و امور روستاها تهیه و پس از تصویب کمیسیونهای تعاون وامور روستاها و دارایی و استخدام مجلسین به مورد اجرا گذاشته خواهد شد./

ماده شانزدهم – سهامداران شرکتهای سهامی زراعی چنانچه به تبعیت از برنامه فعالیتهای شرکتهای سهامی زراعی مربوط وظایف محول به خود راانجام ندهند، به پیشنهاد هیات مدیره شرکت و تایید وزارت تعاون و امور روستاها از عضویت شرکت سهامی زراعی اخراج و سهام آنها برابر آیین‌نامه‌ای‌که به پیشنهاد وزارت تعاون و امور روستاها به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید خریداری و در مقابل دریافت بها به صورت نقد یا اقساطی در درجه‌اول به سایر سهامداران داوطلب شرکتهای سهامی زراعی که دارای سهام کمتری می‌باشند و در درجه دوم به شرکتهای سهامی زراعی مربوط واگذارخواهد شد./

ماده هفدهم – به منظور تعیین روش کلی و تهیه برنامه کار و تصویب طرحها و پیش‌بینی و اختصاص اعتبارات لازم برای شرکتهای سهامی زراعی وشرکتهای تعاونی تولید روستایی (که با اجرای قانون تعاونی نمودن تولید و یکپارچه شدن اراضی در حوزه عمل شرکتهای تعاونی روستایی تشکیل‌می‌شود) و نظارت در حسن اجرای وظایفی که در قانون تشکیل شرکتهای سهامی زراعی و اساسنامه آن برای وزارت تعاون و امور روستاها پیش‌بینی‌شده است شورایی به نام شورای امور شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی به ریاست وزیر تعاون و امور روستاها و عضویت معاون‌وزارت تعاون و امور روستاها در امور شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید – رییس سازمان ترویج و توسعه فعالیتهای غیر کشاورزی – مدیرعامل سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران – رییس سازمان شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید – رییس سازمان اصلاحات ارضی – رییس مرکزتحقیقات وزارت تعاون و امور روستاها – مدیر کل حقوقی وزارت تعاون و امور روستاها و دو نفر از کارمندان واجد صلاحیت وزارت تعاون و امورروستاها به انتخاب وزیر تعاون و امور روستا تشکیل می‌گردد./

مصوبات و تصمیمات شورای مذکور وسیله مراجع ذیربط تابع و وابسته به وزارت تعاون و امور روستاها به مورد اجرا گذاشته خواهد شد./

تبصره – میزان فوق‌العاده شغل کارکنان شرکتهای تعاونی تولید روستایی نیز که به صورت مستمر در منطقه عمل این قبیل شرکتها انجام وظیفه‌می‌نمایند مانند میزان فوق‌العاده شغل کارکنان شاغل شرکتهای سهامی زراعی در واحدهای روستایی بر اساس مقررات ماده ۱۰ اساسنامه قانونی مرکزتحقیقات وزارت تعاون و امور روستاها (مصوب ۴۸.۱.۳۰) وسیله شورای امور شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید تعیین و پرداخت خواهدشد./

ماده هیجدهم – برای دهاتی که در حوزه عمل یک شرکت سهامی زراعی قرار می‌گیرند انجمن واحدی به نام انجمن واحد روستایی به جانشینی‌انجمنهای دهات تابعه شرکت مزبور برابر مقررات مربوط به انتخابات انجمنهای ده تشکیل خواهد شد./

در این مورد پس از اعلام وزارت تعاون و امور روستاها وزارت کشور نسبت به انحلال انجمنهای دهات واقع در محدوده عمل شرکت سهامی زراعی وتشکیل انجمن واحد روستایی اقدام خواهد نمود./

تبصره – کلیه اموال و دارایی و تعهدات انجمنهای ده منحل شده طی صورتجلسه به انجمن واحد روستایی مزبور تحویل و منتقل می‌شود وانجمن واحد روستایی کلیه وظایف و اختیارات انجمن‌های ده را بر طبق مقررات مربوط نسبت به دهات واقع در حوزه عمل شرکت سهامی زراعی‌انجام خواهد داد./

ماده نوزدهم – در مناطق روستایی کشور که به علت حوادثی از قبیل زلزله – سیل – انهدام یا نقصان آب، وزارت تعاون و امور روستاها به منظورکمک به کشاورزان و عمران منطقه و بهبود امر زراعت تشکیل شرکت سهامی زراعی و یا شرکت تعاونی تولید روستایی را لازم بداند حوزه عمل شرکت‌را در محل و مساحتی که مناسب بداند تعیین و بلافاصله اراضی و مستحدثات و اعیانی و قنوات و چاه‌های آب و وسائل آبیاری موجود در آن محدوده‌را در تصرف و اختیار شرکت قرار خواهد داد./

بهای اراضی و مستحدثات و اعیانی و قنوات و چاه‌های آب و وسائل آبیاری که در اختیار شرکت قرار خواهد گرفت با رعایت مقررات ماده بیستم همین‌قانون پرداخت می‌گردد./

وزارت مذکور سهامداران شرکت را از زارعین – کشاورزان خود کار که ممر اعاشه آنها منحصراً از طریق کشاورزی است و در منطقه روستایی سکونت‌داشته‌اند انتخاب و محل سکونت جدید و میزان سهام هر یک را متناسب با تعداد افراد خانوار و زراعت قبلی آنان معین می‌نماید./

در صورتی که بنا به اطلاعات دریافتی از مراجع محلی فوت اشخاص مذکور رسماً اعلام گردد، سهام به صورت کلی به نام ورثه صادر و تودیع خواهدشد و پس از صدور گواهی حصر وراثت ورثه حق استفاده از منافع سهام را خواهند داشت./

تبصره – وزارت تعاون و امور روستاها می‌تواند از مقررات فوق در مورد زارعینی که اراضی زراعتی آنان در مخازن سدهای دولتی قرار بگیرداستفاده نماید./

ماده بیستم – اراضی و مستحدثات و اعیانی و ماشین آلات کشاورزی و قنوات و چاه‌های آب و وسائل آبیاری واقع در حوزه عمل شرکتهای سهامی‌زراعی و شرکتهای تعاونی تولید روستایی در صورتی که در تاریخ تشکیل شرکت در مالکیت یا اجاره سهامداران نباشد به وزارت تعاون و امور روستاهامنتقل می‌گردد و متناسب با آن وزارت مذکور طبق ماده سوم این قانون در شرکت سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی مربوط ذیسهم خواهد بود.ترتیب ارزیابی این قبیل اراضی و مستحدثات و اعیانی و ماشین آلات و قنوات و چاه‌های آب و وسائل آبیاری و نحوه پرداخت بهای آنها نقدا بر اساس‌بند ۳ ماده ۵۰ قانون برنامه و بودجه و ضوابطی خواهد بود که طبق آیین‌نامه به پیشنهاد وزارت تعاون و امور روستاها به تصویب هیأت وزیران خواهدرسید./

تبصره – کلیه اسناد و قراردادهایی که مانع از اجرای مواد ۱۹ و ۲۰ این قانون است با تشخیص و اعلام کتبی وزارت تعاون و امور روستاها فسخ‌شده محسوب می‌گردد./

ماده بیست و یکم – سهامداران و سایر اشخاصی که در اجرای این قانون برای تنظیم و امضا اوراق یا اسناد و دفاتر دعوت می‌شوند چنانچه درموعد مقرر حضور نیابند وزارت تعاون و امور روستاها به قائم‌مقامی آنان اوراق یا اسناد و دفاتر مربوطه را امضا می‌نماید همین ترتیب در سایر مواردی‌که به علل و معاذیر دیگری از قبیل مجهول‌المالک بودن ملک یا عدم گواهی حصر وراثت و یا معین نبودن ولی یا قیم صغار امضا و تنظیم اسناد و دفاتریا سایر اوراق مربوطه به شرکت متعسر باشد معمول خواهد شد./

در این قبیل موارد وجوه و قبوض یا سهام تعیین شده در صندوق ثبت محل تودیع خواهد گردید تا پس از تعیین تکلیف قطعی قانونی به ذیحق تسلیم‌شود./

ماده بیست و دوم – در اجرای این قانون ادارات ثبت و دفاتر اسناد رسمی نسبت به تنظیم یا فسخ اسناد و مأمورین انتظامی در مورد تصرف یا خلع‌ید از محدوده مورد عمل شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی مکلفند دستور وزارت تعاون و امور روستاها را بلافاصله پس از اعلام به‌مورد اجرا گذارند./

ماده بیست و سوم – نسبت به اراضی بایر و مسلوب‌المنفعه واقع در حوزه عمل شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی در دهات‌مشمول مراحل مختلف اصلاحات ارضی طبق ماده سوم این قانون عمل خواهد شد./

ماده بیست و چهارم – هر گاه پس از تعیین و صدور سهام اختلافی در مورد میزان سهام و تعلق آن ایجاد شود به تقاضای وزارت تعاون و امورروستاها یا اشخاص ذینفع موضوع در هیأت سه نفری مقرر در ماده ۸ این قانون مطرح و طبق تصمیم هیأت اقدام خواهد شد./

ماده بیست و پنجم – در صورتی که مدیر عامل – بازرس و سایر مأموران منتخب برای خدمت در سازمان امور شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای‌تولید روستایی از بین کارکنان سازمان مرکزی تعاون روستایی یا بانک تعاون کشاورزی انتخاب شوند بر حسب مورد حقوق و مزایای ثابت آنان از محل‌بودجه سازمان مرکزی تعاون روستایی و بانک تعاون کشاورزی و سایر مزایای آنها به میزان مورد تأیید شورای شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای‌تولید روستایی (موضوع ماده ۱۷ این قانون) از محل اعتبارات طرح مربوط پرداخت خواهد شد./

مدت اشتغال این قبیل کارکنان در سازمان امور شرکتهای سهامی زراعی و تعاونیهای تولید روستایی برابر مقررات مربوط جز سوابق خدمات آنان درسازمان مرکزی تعاون روستایی و یا بانک تعاون کشاورزی محسوب می‌شود./

تبصره – تشکیلات اداری سازمان مرکز تعاون روستایی در کشور و ترتیب و حدود ارتباط واحدها و کارکنان آن با دستگاه‌ها و سازمانهای اداری‌تابعه و وابسته به وزارت تعاون و امور روستاها همچنین نحوه واگذاری تدریجی وظایف و امکانات و اختیارات سازمان مزبور به اتحادیه‌های تعاونی‌روستایی استان‌ها و فرمانداری کل در جهت تفویض اختیارات به مسئولان محلی و تبعیت سیاست عدم تمرکز با تصویب وزیر تعاون و امور روستاهاتعیین خواهد شد./

ماده بیست و ششم – مرکز تحقیقات وزارت تعاون و امور روستاها (موضوع ماده ۱۵ قانون شرکتهای سهامی زراعی مصوب ۴۶.۱۰.۲۷ و ماده ۸قانون عمران و نوسازی روستاها و انحلال وزارت تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی و تعیین تکلیف مؤسسات وابسته به آن) کماکان طبق اساسنامه‌ای‌که به تصویب کمیسیونهای مجلسین رسیده اداره خواهد شد. تغییرات احتمالی بعدی این اساسنامه نیز پس از تصویب کمیسیونهای نامبرده لازم‌الاجراخواهد بود./

ماده بیست و هفتم – به وزیر تعاون و امور روستاها اجازه داده می‌شود که انجام بررسیها و مطالعات مربوط به تنظیم بازار و بازاریابی داخلی برای‌محصولات اساسی کشاورزی و دامی شرکتهای سهامی زراعی و شرکتهای تعاونی روستایی و کشاورزانی را که هنوز موجبات عضویت آنها در شرکتهای‌تعاونی روستایی و شرکتهای تعاونی کشاورزی فراهم نشده است (موضوع ماده ۸ قانون عمران و نوسازی روستاها و انحلال وزارت تولیدات کشاورزی‌و مواد مصرفی و تعیین تکلیف مؤسسات وابسته به آن) به هر یک از واحدهای اداری ذیصلاح وزارت مذکور محول نماید./

ماده بیست و هشتم – کلیه اقداماتی که طبق مقررات قانون شرکتهای سهامی زراعی (مصوب ۴۶.۱۰.۲۷) و قانون الحاق مواد ۱۷ و ۱۸ به قانون‌مزبور (مصوب ۴۷.۳.۴) و لایحه قانونی اصلاح موادی از قانون تشکیل شرکتهای سهامی زراعی (مصوب ۴۷.۸.۱۱) تا تاریخ ابلاغ این قانون به دولت‌وسیله وزارت تعاون و امور روستاها به عمل آمده کماکان به قوت خود باقی است./

تبصره – اصلاحات بعدی اساسنامه و آیین‌نامه‌های مذکور در این قانون پس از تصویب مراجع مربوط لازم‌الاجرا خواهد بود./

قانون فوق مشتمل بر بیست و هشت ماده و ده تبصره پس از تصویب مجلس شورای ملی در جلسه روز یکشنبه ۱۳۵۱.۱۲.۲۷ در جلسه روز دوشنبه‌سوم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و پنجاه و دو شمسی به تصویب مجلس سنا رسیده است./

/